

NISMO

Početna / Vijesti i savjeti / Kako bi se smanjio broj smrti, lani pokrenut Poseban program za rano otkrivanje raka prostate, a u pripremi i za melanom

D
O
N
I
R
A
J

VIJESTI I SAVJETI

Kako bi se smanjio broj smrti, lani pokrenut Poseban program za rano otkrivanje raka prostate, a u pripremi i za melanom

Tanja Rudež, 21. September 2025.

Vladimirovo zdravlje uvijek je bilo besprijekorno. No, onda, prije pet godina, primijetio je krv u mokraći te bolove tijekom mokrenja. Odmah se javio svom obiteljskom liječniku koji ga je uputio na daljnje pretrage. Kada mu je dijagnosticiran rak prostate, bio je jako uplašen.

„Cijeli svijet mi se srušio, no nakon operacije psihološki sam se puno bolje osjećao. Velikim

melanom i zbog razgovora s drugim muškarcima koji su se našli u sličnoj situaciji“, rekao je

Đimir (63), koji živi u jednom malom mjestu blizu Zagreba pa ne želi otkriti svoj identitet.

Rak prostate je najčešći novodijagnosticirani rak u muškaraca u Europskoj uniji. Prema procjenama Europske komisije za 2022. godinu, bilo je više od 330.000 novih slučajeva raka prostate u EU-27 zemljama što je 23 posto svih dijagnosticiranih zloćudnih bolesti u muškaraca u 2022.

Od 2016. godine, rak prostate je najčešći novodijagnosticirani rak u muškaraca u Hrvatskoj, s godišnjim brojem od približno 2.500 novih slučajeva.

„Prema posljednjim dostupnim podacima Registra za rak, u 2022. godini dijagnosticirano je 2.609 slučajeva raka prostate. Prema posljednjim dostupnim podacima o mortalitetu u Hrvatskoj u 2023. godini je rak prostate bio 9. vodeći uzrok smrti u muškaraca, sa 758 smrtnih slučajeva. To je treći najčešći zloćudni uzrok smrti u muškaraca, nakon raka pluća i raka debelog i završnog crijeva“, rekao je epidemiolog Gordan Sarajlić, dr. med., član Povjerenstva za izradu Nacrta nacionalnog programa za probir i rano otkrivanje raka prostate.

Dodao je kako se prije implementacije sveobuhvatnog nacionalnog programa za rano otkrivanje raka prostate, provodi Posebni program za probir i rano otkrivanje raka prostate na području Grada Zagreba.

D
O
N
I
R
A
J

”

Gordan Sarajlić: “Rak prostate je treći najčešći zloćudni uzrok smrti u muškaraca, nakon raka pluća i raka debelog i završnog crijeva.”

**D
O
N
I
R
A
J**

„Posebni program je započeo s provedbom u proljeće 2024. godine na području Grada Zagreba. Cilj Posebnog programa je provesti probir na rak prostate među 10 000 muškaraca u životnoj dobi od 55 do 69 godina. Liječnici opće/obiteljske medicine s područja Grada Zagreba koji su se dobrovoljno javili za sudjelovanje u Posebnom programu uključuju svoje pacijente u probir na temelju propisanog hodograma i uključnih kriterija: osobe muškog spola stare između 55 i 69 godina koje nemaju već utvrđenu dijagnozu raka prostate i kod kojih nije provedeno PSA testiranje unatrag 12 mjeseci“, pojasnio je Sarajlić.

Uključeni pacijenti upućuju se u područni laboratorij na razini primarne zdravstvene zaštite na PSA (prostata specifični antigen) testiranje iz krvi. PSA je protein koji se stvara u prostati, a povišene razine mogu ukazivati na različite bolesti prostate, uključujući rak. „Kod pacijenata kod kojih se utvrdi razina PSA do 4 ng/ml, prema propisnim smjernicama Posebnog programa, ovisno o vrijednosti PSA, naručuju se u određenim vremenskim intervalima na ponavljanje testiranja na PSA. Međutim, ako je nalaz PSA veći od 4 ng/ml pacijent se upućuje za tri do pet tjedana na ponovljeno PSA testiranje, a ako je nalaz i dalje veći od 4 ng/ml, upućuje se na magnetsku rezonancu u KBC Zagreb ili KBC Sestre milosrdnice te daljnje pretrage. U slučaju dokazanog raka prostate pacijent se upućuje na mišljenje multidisciplinarnog tima radi multidisciplinarne odluke o optimalnom daljnjem enju“, rekao je Gordan Sarajlić.

Naglasio je kako se, na temelju rezultata i evaluacije Posebnog programa, planira organizirati i implementirati Nacionalni program, imajući na umu učinkovitost, financijsku isplativost i preporuke stručnih institucija.

U Zagrebu je trenutačno u pripremi i početak provedbe Posebnog programa prevencije i ranog otkrivanja melanoma prema određenom protokolu. Međutim, treba istaknuti da se u Gradu Zagrebu, ali i u drugim gradovima diljem Hrvatske, već godinama provode javnozdravstvene akcije besplatnih preventivnih pregleda madeža.

„Svrha tog programa je procjena izvedivosti i djelotvornosti provedbe organiziranog programa prevencije i ranog otkrivanja melanoma na nacionalnoj razini. Naime, provedbom Posebnog programa u trajanju od 12 mjeseci dobit će se ključni elementi za uspostavu i daljnju organizaciju i provedbu Nacionalnog programa. Incidencija melanoma u Hrvatskoj je u porastu, a u posljednjih 20 godina bilježimo prosječan godišnji rast od 3,5 posto, dok je trend mortaliteta stabilan. Prema posljednjim dostupnim podacima hrvatskog Registra za rak, u 2022. su dijagnosticirana 994 nova slučaja melanoma kože, dok je prema podacima o mortalitetu u 2023. od melanoma umrlo 270 osoba“, rekla je prim. Ivana Brkić Biloš, dr.

D
O
N
I
R
A
J med., voditeljica Službe za epidemiologiju i prevenciju kroničnih nezaraznih bolesti Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Posebni program, kako je istaknula, provodit će se pregledavajući visokorizičnu populaciju koja uključuje odrasle osobe u dobi od 50 do 75 godina.

„Glavni je cilj provesti probir na melanom kod 10 000 osoba u dobi od 50 do 75 godina koje je pregledao liječnik opće/obiteljske medicine na području Grada Zagreba prema propisanim uključnim kriterijima među kojima se mogu između ostalih izdvojiti: osobe s melanomom ili ne-melanomskim zloćudnim tumorom kože u anamnezi, osobe sa sindromom displastičnih nevusa, osobe s više od 100 nevusa sa svijetlim očima te svijetlom kožom sklonom nastanku sunčanih opekotina, osobe s atipičnim nevusima, osobe s velikim gigantskim kongenitalnim nevusom/ima, imunosuprimirane osobe te osobe s dugogodišnjom kumulativnom izloženosti UV zračenju“, pojasnila je Brkić Biloš.

Kako bi utvrdili postojanje rizika za melanom, liječnici obiteljske medicine uzimat će anamnezu i provoditi pregled cijelog tijela te uz pomoć upitnika raditi procjenu rizika.

„Osobe s povećanim rizikom upućivat će se dalje na specijalistički dermatološki pregled s dermatoskopijom te će dermatolog utvrđivati postoji li suspektna promjena. Ako bude đena suspektna promjena, organizirat će se zahvat uklanjanja suspektne promjene s PHD analizom. U slučaju potvrde dijagnoze melanoma pacijent će se upućivati na daljnju

obradu i liječenje, o čemu će odluku donositi multidisciplinarni tim za melanom“, rekla je Ivana Brkić Biloš.

Naša sugovornica istaknula je kako je odaziv na programe probira na rak važan za rano otkrivanje bolesti, pravodobno liječenje i smanjenje smrtnosti, te u konačnici i manje opterećenje za zdravstveni sustav.

„ *Ivana Brkić Biloš: “Incidencija melanoma u Hrvatskoj je u porastu, a u posljednjih 20 godina bilježimo prosječan godišnji rast od 3,5 posto.”*

D
O
N
I
R
A
J

D
O
N
I
R
A
J

Smatra da bi uvođenje penalizacije tj. kazni građana koji se ne odazovu pozivu moglo izazvati otpor i dodatno nepovjerenje prema zdravstvenom sustavu, te imati suprotan učinak.

„Mnogi građani ne dolaze na preglede iz raznih razloga poput straha, nedovoljnog znanja, nedostatka vremena, administrativnih razloga kao što je, primjerice, nedobivanje poziva zbog pogrešne adrese. Umjesto penalizacije, javnozdravstvene mjere trebaju se temeljiti na

edukaciji, motivaciji i osiguravanju dostupnosti pregleda za sve građane sukladno smjernicama pojedinih programa.

U dosadašnjim programima probira na rak kontinuirano se radi na edukaciji javnosti o važnosti odaziva na programe probira na rak kroz brojne medijske kampanje, na osiguranju dostupnosti pretraga, te dostupnosti potrebnih informacija uključujući mogućnosti dogovora oko datuma i vremena pretrage“, istakla je Brkić Biloš.

Dodala je kako se povjerenje građana temelji i na osobnom pristupu.

„Pokazalo se da ponovljeni poziv u vidu podsjetnika povećava odaziv u programe probira. Dakle, umjesto penalizacije, treba i dalje ulagati u zdravstvenu pismenost građana i uklanjanje eventualnih prepreka. Dodatno, mogla bi se napraviti analiza vezano za uključivanje dodatnih stimulacija za osobe koje se redovito odazivaju u programe probira kroz mogućnost korištenja slobodnog dana i bonuse na police zdravstvenog osiguranja“, zaključila je.

D
O
N
I
R
A
J

** Tekst je objavljen uz novčanu potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti.*

TAGS

#MELANOM

#NISMO SAME

#PREVENTIVNI PROGRAMI

#RAK PROSTATE

Previous

Radionica psihologinje Ivone Poljak o promjenama raspoloženja

Next

Psihologinja Ivona Poljak: „Ljudi se više boje raka od ijedne druge bolesti“

Tanja Rudež

Tanja Rudež dugogodišnja je znanstvena novinarka Jutarnjeg lista. Dobitnica je nagrade Britanskog udruženja znanstvenih pisaca (ABSW) za najbolju europsku znanstvenu novinarku 2015. godine.

RELATED POSTS

D
O
N
I
R
A
J

U LISTOPADU NOSIMO ROZA 2017

Znam, znam, ali KAKO?

Ljubica Vuko, 17. October 2017.

U LISTOPADU NOSIMO ROZA 2019

Pinkypromiss – obećanje koje može spasiti život

Nismo same, 22. October 2019.

00:00

01:26

ŽELITE LI DONIRATI?

ŽELITE LI VOLONTIRATI?

**D
O
N
I
R
A
J**

NAŠI DONATORI

NAGRADE

D
O
N
I
R
A
J

NOVE OBJAVE

U sobi s Gordanom i Brankom

20. October 2025.

Kada liječenje završi – kako upravljati strahom od recidiva

19. October 2025.

21. humanitarna akcija 'Nisi sama – ideš s nama!' 17. listopada započinje u Arena Centru

16. October 2025.

D
O
N
I
R
A
J

Broj računa (IBAN): HR7224020061100822438

SWIFT: ESBCHR22

Izrada i održavanje web stranice:

PREUZIMANJE SADRŽAJA

Svi sadržaji na Nismo same su autorski. Molimo sve zainteresirane za preuzimanje

originalnog sadržaja da nas kontaktiraju na info@nismosame.com.

Ime i logotip NISMO SAME zaštićeni su i temeljem rješenja Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, od 11. 10. 2022., upisani su u registar žigova Zavoda pod brojevima: Z20220406, Z20220407, Z20220408A.

Ime i logotip NISMO SAME zaštićeni su i temeljem rješenja Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine, od 11. 3. 2024., upisani su u registar žigova Instituta pod brojevima: BAZ2324867, BAZ2324868, BAZ2324869.

Ime i logotip usluge NISI SAMA – IDEŠ S NAMA! zaštićeni su i temeljem rješenja Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, od 11. 10. 2022., upisani su u registar žigova Zavoda pod brojevima Z20220409, Z20220410.

Protiv svake fizičke i pravne osobe koja bez odobrenja koristi ime i znak NISMO SAME te NISI SAMA – IDEŠ S NAMA! poduzet ćemo odgovarajuće pravne radnje.

D
O
N
I
R
A
J

Udruga žena oboljelih i liječenih od raka NISMO SAME je korisnica institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za stabilizaciju i/ili razvoj udruge.

Portal je upisan u Upisnik pružatelja medijskih usluga, elektroničkih publikacija i neprofitnih proizvođača audiovizualnog i radijskog programa koji vodi Vijeće za elektroničke medije.

Broj upisa: 21/19

ISPRINTAJ ČLANAK

[O nama](#)

[Pravne napomene](#)

[Pravila privatnosti](#)

[Impressum](#)

[Doniraj](#)

[Naruči taksi](#)

**D
O
N
I
R
A
J**

